

[Control in public administration of Ukraine: theoretical and organizational issues]. *Dys. ... kand. nauk z derzh. upr.* 25.00.01. 248. [in Ukrainian].

7. Chorna, V.H. (2012). Kontrol ta nahliad yak administratyvno-pravovi zasoby rehuliuвання u sferi pozashkilnoi osvity Ukrainy. [Control and supervision as administrative and legal means of regulation in the field of extracurricular education in Ukraine]. *Administratyvne pravo i protses.* №2(2). 92-98. [in Ukrainian].

8. Kodeks Ukrainy pro nadra. (1994, July 27). [Code of Ukraine on Subsoil]. *Zakon Ukrainy №132/94-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy № 36.* 340. [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu heolohii ta nadr Ukrainy. (2015, December 30). [On approval of the Regulations on the State Service of Geology and Subsoil of Ukraine]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1174.* Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z pytan pratsi. (2015, February 11). [On approval of the Regulations on the State Labor Service of Ukraine]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №96.* Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu ekolohichnu inspektsiiu Ukrainy. (2017, April 19). [On approval of the Regulations on the State Ecological Inspectorate of Ukraine]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №275.* Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

12. Deiaki pytannia Ministerstva zakhystu dovkillia ta pryrodnykh resursiv. (2020, June 25). [Some issues of the Ministry of Environmental Protection and Natural Resources]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 614.* Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 19.11.2024

УДК 342.951:347.963

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-90-96

Кальчук Олексій Миколайович,

кандидат юридичних наук,

докторант Київського інституту інтелектуальної власності і права

Національного університету «Одеська юридична академія»

kalchuk8585@ukr.net

ORCID ID: 0009-0002-0582-8168

ОСОБЛИВОСТІ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Стаття присвячена визначенню особливостей антикорупційної політики в органах прокуратури України, існуючих прогалин її реалізації та напрямів їх усунення. Актуальність дослідження антикорупційної політики в органах прокуратури обумовлена їх важливістю для функціонування правової системи держави та забезпечення верховенства права. Звернено увагу на доктринальне розуміння поняття «антикорупційна політика», зважаючи на відсутність його формулювання на законодавчому рівні. Запропоновано під антикорупційною політикою в органах прокуратури розуміти сукупність взаємопов'язаних складових (нормативно-правова, інституційна, превентивно-процедурна) спрямованих на запобігання, виявлення та протидію корупційним правопорушенням у діяльності прокурорів, забезпечення їх прозорості, доброчесності та відповідальності. З'ясовано, що засади реалізації антикорупційної політики та порядок застосування окремих антикорупційних заходів нині закріплені в законах України (наприклад, в Законі України «Про запобігання корупції»), підзаконних актах органів прокуратури (зокрема, Антикорупційна програма Офісу Генерального прокурора України), актах органів прокурорського самоврядування (наприклад, Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів). Визначено, що інституційна складова передбачає розподіл обов'язків у сфері запобігання та протидії корупції в середині системи між посадовими особами (прокурори, керівники органів прокуратури), структурними підрозділами органів прокуратури (Офіс Генерального прокурора України). Встановлено, що превентивно-процедурна складова антикорупційної політики є комплексом формалізованих заходів, механізмів та процедур, що забезпечують її практичну реалізацію в органах прокуратури, зокрема через використання сучасних цифрових технологій (перевірка факту подання декларації, тасмна перевірка на доброчесність, службове розслідування, антикорупційна освіта та підвищення кваліфікації). Зроблено висновок, що незважаючи на успіхи в реалізації антикорупційної політики в органах прокуратури відкритими є питання забезпечення прозорості окремих управлінських процесів, залучення громадськості та медіа до реалізації антикорупційної політики, поступова цифровізація і автоматизація процесів для мінімізації людського фактора.

Ключові слова: органи прокуратури, корупція, антикорупційна політика, доброчесність, прозорість, службове розслідування.

Kalchuk O. PARTICULARITIES OF ANTI-CORRUPTION POLICY IN THE PROSECUTOR'S OFFICE OF UKRAINE

The article is devoted to defining the features of the anti-corruption policy in the prosecutor's office of Ukraine, the existing gaps in its implementation and directions for their elimination. The relevance of anti-corruption policy research in prosecutor's offices is due to their importance for the functioning of the legal system of the state and ensuring the rule of law. Attention is drawn to the doctrinal understanding of the concept of "anti-corruption policy", given the lack of its formulation at the legislative level. It is proposed that the anti-corruption policy in the prosecutor's office be understood as a set of interrelated components (normative-legal, institutional, preventive-procedural) aimed at preventing, detecting and countering corruption offenses in the activities of prosecutors, ensuring their transparency, integrity and responsibility. It has been found that the principles of anti-corruption policy implementation and the procedure for applying certain anti-corruption measures are enshrined in the laws of Ukraine (the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption"), by-laws of the prosecutor's office (Anti-corruption program of the Office of the Prosecutor General of Ukraine), acts of the prosecutor's office self-government (Code of professional ethics and prosecutors). It was determined that the institutional component provides for the distribution of responsibilities in the field of preventing and countering corruption in the middle of the system between officials (prosecutors, heads of prosecutor's offices), structural subdivisions of prosecutor's offices (the Office of the Prosecutor General of Ukraine). It was established that the preventive-procedural component of the anti-corruption policy is a set of formalized measures, mechanisms and procedures that ensure its practical implementation in the prosecutor's office, in particular through the use of modern digital technologies (verification of the fact of submission of the declaration, secret integrity check, official investigation, anti-corruption education and professional development). It was concluded that despite the successes in the implementation of the anti-corruption policy in the prosecutor's office, the issues of ensuring the transparency of individual management processes, the involvement of the public and the media in the implementation of the anti-corruption policy, the gradual digitization and automation of processes to minimize human factor.

Key words: prosecutor's office, corruption, anti-corruption policy, integrity, transparency, official investigation.

Постановка проблеми. Корупція як негативне соціальне явище унеможливує ефективний розвиток України в економічній, соціальній та гуманітарній сферах, гальмує її інтеграцію в Європейське співтовариство. За даними опитування сприйняття та досвіду корупції у 2024 році, проведеного в рамках проекту USAID 92 % українців вважають корупцію серйозною національною загрозою, яка поступається лише війні [1].

Як багатогранне явище корупція стосується як приватного сектору, так і державних службовців, що є однією із причин недовіри населення до органів державної влади та створює негативний імідж системи державної служби України на міжнародній арені. Здатність корупції еволюціонувати, адаптуватися до змін у соціально-політичному середовищі та набувати нових форм підкреслює важливість ґрунтовного аналізу її проявів. Такий аналіз є основою для розробки ефективних стратегій протидії корупції як на індивідуальному, так і на інституційному рівнях [2, с. 48].

В системі державних органів України центральне місце у сфері протидії корупційним проявам належить органам прокуратури. Прокуратура здійснює координацію формування кримінально-правової політики та забезпечення узгодженої діяльності правоохоронних органів, спрямованих на підтримання правопорядку. Це сприяє реалізації принципу верховенства права, який є основою для втілення ідеї свободи, справедливості та рівності у практичній площині [3, с. 46]. Крім того органи прокуратури відповідальні за координацію антикорупційної діяльності та здійснення процесуального керівництва у розслідуванні корупційних злочинів.

Така специфіка діяльності створює середовище із високими корупційними ризиками, що обумовлює необхідність вжиття заходів для їх усунення та протидії корупційним проявам в органах прокуратури, які підривають їх здатність ефективно боротися з цим явищем у суспільстві. Тому антикорупційна політика в органах прокуратури є не лише засобом запобігання та протидії корупції всередині системи, а й необхідною умовою забезпечення прозорості, справедливості та реалізації принципу верховенства права в діяльності органів прокуратури. Враховуючи вказане, актуальність обраної проблематики для дослідження є очевидною.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання діяльності органів прокуратури були предметом дослідження низки науковців. Водночас дослідженню антикорупційної політики в органах прокуратури приділялося недостатня увага. Йдеться про наукові праці Л. В. Гаврилюк, В. О. Галушка, К. В. Кореневої, С. А. Подоляки, Рядінської В. О., Синявської Ю. О., В.І. Теремецького та інших вчених. Тому це питання і досі потребує подальшого наукового розроблення, зважаючи на зміну умов здійснення органами прокуратури своїх завдань та появ нових корупційних ризиків.

Метою статті є визначення особливостей антикорупційної політики в органах прокуратури України, існуючих прогалин її реалізації та напрямів їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Починаючи з 2014 року, має місце позитивна тенденція у сфері запобігання та протидії корупції, що пов'язано з прийняттям Закону України «Про запобігання корупції» в жовтні 2014 року, який поширює свою дію також на таких суб'єктів як Генеральний прокурор, посадові та службові особи органів прокуратури [4]. Водночас вказаний нормативно-правовий акт не визначає поняття «антикорупційна політика». Відсутність єдиного формулювання антикорупційної політики на законодавчому рівні та в науковій доктрині негативно впливає на теоретичне осмислення цього правового явища та сферу правозастосування [5, с. 76]. Зокрема, В. А. Дем'янчук розглядає антикорупційну

політику як різновид державної політики і управління, що реалізується шляхом здійснення цілеспрямованої, вольової діяльності посадових осіб органів публічної влади, яка полягає у виконанні дій адміністративного характеру, спрямованих на виконання законів, створення нормативних актів, їх реалізації та проведенні організаційних заходів, спрямованих на протидію корупції як негативному соціальному явищу (взьке розуміння); як скоординовану діяльність усіх державних органів, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, громадян, спрямовану на протидію корупційним проявам у суспільстві (широке розуміння) [6, с. 90].

В органах прокуратури антикорупційна політика почала активно формуватися з прийняттям 14.10.2014 року Закону України «Про запобігання корупції». Сьогодні окремі її аспекти закріплено в таких підзаконних актах, як: Порядок організації роботи з питань внутрішньої безпеки в органах прокуратури України від 13.04.2017 № 111, Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів від 27.04.2017, Антикорупційна програма Офісу Генерального прокурора України на 2023–2025 рр. від 27.07.2023 тощо.

Узагальнення положень наведених актів дає підстави зробити висновок, що сьогодні основними напрямками антикорупційної діяльності в органах прокуратури є: виявлення та усунення корупційних ризиків, попередження та своєчасне виявлення корупційних або пов'язаних з корупцією порушень, проведення службових розслідувань за фактами вчинення працівниками прокуратури корупційних чи пов'язаних з корупцією правопорушень.

Так, з метою недопущення корупції та пов'язаних з корупцією правопорушень Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів закріплює принцип недопущення проявів корупції (ст. 19). На прокурорів покладається обов'язок суворого дотримання обмежень, передбачених антикорупційним законодавством та недопущення будь-яких корупційних проявів, зокрема: вступати у позаслужбові стосунки з метою використання службових повноважень або службового становища, неправомірно втручатися чи здійснювати вплив на службову діяльність іншого прокурора, службових, посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування чи суддів.

Прокурори, яким стала відома інформація про корупційні порушення, вчинені іншими працівниками прокуратури, зобов'язані негайно повідомити про це керівника органу прокуратури [7]. На останніх, зі свого боку, покладається також низка обов'язків, зокрема забезпечувати перевірку фактів дотримання працівниками прокуратури обмежень відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Втім керівники та працівники органів прокуратури дотримуються антикорупційної політики Офісу Генерального прокурора, ідентифікують та враховують корупційні ризики у їх діяльності, періодично проходять навчання з питань запобігання і протидії корупції [8].

Крім розподілу обов'язків між вказаними суб'єктами щодо протидії корупції в органах прокуратури передбачено створення самостійного підрозділу Генеральної інспекції в структурі Офісу Генерального прокурора, повноваження якої визначено в п. 3 Антикорупційної програми Офісу Генерального прокурора України на 2023–2025 роки, серед яких: вжиття заходів, спрямованих на попередження та своєчасне виявлення вчинення прокурорами корупційних чи пов'язаних з корупцією правопорушень; направлення до органів, уповноважених на складання протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, матеріалів з відомостями про вчинення працівниками органів прокуратури таких правопорушень та забезпечення участі у розгляді судами таких справ щодо працівників органів прокуратури; забезпечення взаємодії з підрозділами Офісу Генерального прокурора, обласними прокуратурами додержання працівниками прокуратури вимог і обмежень за Законом України «Про запобігання корупції»; вжиття заходів щодо захисту працівників прокуратури, які повідомили про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншими прокурорами; здійснення організації та координації роботи з оцінювання корупційних ризиків у діяльності Офісу Генерального прокурора та з розробки заходів впливу на них тощо [8]. Отже, інституційна складова є невід'ємним елементом механізму протидії корупції в органах прокуратури, що виявляється в поєднанні правових інститутів, органів та уповноважених посадових осіб, які реалізують положення адміністративного права, застосовуючи свою владну волю [9, с. 36].

Одним із важливих обов'язків Офісу Генеральної прокуратури України є забезпечення реалізації Антикорупційної програми, моніторинг та оцінка її виконання. Остання є важливим документом, який уможлиблює командну роботу в напрямі запобігання та протидії корупції в органах прокуратури, а її затвердження відповідно до ст. 19 Закону України «Про запобігання корупції» є обов'язковим. Антикорупційна програма не лише передбачає перелік корупційних ризиків та заходи необхідні для їх усунення, але й аналіз результатів їх виконання. Так, за результатами реалізації Антикорупційної програми Офісу Генерального прокурора України на 2020–2022 роки створено систему запобігання корупції, прийнято нормативні та організаційно-розпорядчі акти, спрямовані на впровадження механізмів прозорості, доброчесності та усунення корупційних ризиків у діяльності органів прокуратури [8].

Однак чимало проблем для органів прокуратури залишились і досі актуальними. Зокрема, у підп. 3.1.5 Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки визначено, що внутрішні управлінські процеси в органах прокуратури не завжди є прозорими та ефективними, тоді як за ст. 3 Закону України «Про прокуратуру» прозорість є однією із засад діяльності органів прокуратури. Зважаючи на це, забезпечення прозорості в діяльності органів прокуратури є важливим аспектом їх антикорупційної політики, що передбачає відкритий доступ до інформації про роботу прокуратури (публічні звіти), використання електронних систем для

зменшення ризиків корупційних маніпуляцій.

Тому напрямами вирішення вказаної проблеми має бути:

1) запровадження електронної системи управління персоналом, прозорої та дієвої системи оцінки якості роботи прокурорів, за результатами якої приймаються кадрові та управлінські рішення, рішення про преміювання;

2) визначення в Законі України «Про прокуратуру» вичерпного переліку підстав для звільнення / припинення повноважень прокурора / Генерального прокурора, що унеможливило б їх невмотивоване застосування;

3) удосконалення діяльності дисциплінарного органу, що забезпечує своєчасний та об'єктивний розгляд дисциплінарних скарг щодо прокурорів [10]. Адже застосування заходів дисциплінарної відповідальності є важливим чинником забезпечення державної дисципліни й законності [11, с. 194].

Важливим аспектом антикорупційної політики є використання сучасних технологій, тобто цифровізація процесів і автоматизація рутинних операцій для мінімізації людського фактору, використання аналітичних платформ для моніторингу корупційних ризиків.

Із забезпеченням прозорості діяльності органів прокуратури, як однієї із засад антикорупційної політики в органах прокуратури, пов'язане залучення громадськості та медіа до її реалізації. Напрямами співпраці вищевказаних суб'єктів є створення механізмів для громадського контролю (громадські ради, подання скарг) та залучення медіа до висвітлення випадків запобігання та протидії корупції. Закон України «Про прокуратуру» зобов'язує органи прокуратури не менш як двічі на рік інформувати суспільство про свою діяльність через повідомлення у медіа (ст. 6), тоді як Антикорупційна програма Офісу Генерального прокурора України серед напрямів її реалізації виділяє інформування громадськості про вжиті органами прокуратури заходи щодо запобігання та протидії корупційним і пов'язаним із корупцією правопорушенням у діяльності органів прокуратури України та забезпечення доступу до публічної інформації [8].

Фізичним та юридичним особам, громадським організаціям також надано право подавати до органу, який здійснює дисциплінарне провадження, інформацію щодо доброчесності кандидатів на посаду прокурора впродовж місяця з дня офіційного оприлюднення списку кандидатів, які успішно склали кваліфікаційний іспит (ст. 32 Закону України «Про прокуратуру») [12]. На жаль, громадський контроль за діяльністю органів прокуратури на рівні спеціального законодавства регламентовано обмежено, тоді як він має посідати одне з ключових місць у системі запобігання та протидії корупції в органах прокуратури. Ю. О. Снявська та К. В. Коренева, враховуючи позитивний досвід втілення громадського контролю за діяльністю інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції пропонують – доповнити Закон України «Про прокуратуру» статтю «Громадський контроль за діяльністю органів прокуратури», у межах якої узагальнити особливості реалізації громадського контролю за діяльністю органів прокуратури, зокрема щодо запобігання та протидії корупції, забезпечити функціонування та відповідно формування Ради громадського контролю при прокуратурі [13, с. 40].

У 2023 році за результатами опитування 47 % експертів відзначили, що найефективнішим напрямом антикорупційної політики є забезпечення невідворотності відповідальності за корупцію [14]. Цей напрям охоплює: 1) застосування спеціальних процедур: перевірка своєчасності подання декларацій працівниками органів прокуратури; проведення службових розслідувань щодо працівників прокуратури, виявлення причин і умов, які сприяють вчиненню ними корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, та вжиття заходів щодо їх усунення; проведення таємних перевірок доброчесності прокурорів; 2) розробку механізмів пригнічення до відповідальності за корупційні дії (дисциплінарні та кримінальні заходи).

Першою процедурою, спрямованою на запобігання та протидію корупції серед прокурорів є перевірка Офісом Генерального прокурора України факта подання ними декларації, а у разі неподання чи несвоєчасного їх подання повідомлення про це НАЗК. Іншою процедурою, яку кожен прокурор зобов'язаний проходити щорічно, є таємна перевірка доброчесності [12]. Критеріями доброчесності прокурорів є дотримання норм законів України «Про прокуратуру», «Про запобігання корупції», Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів [15, с. 137]. Проведення такої перевірки прокурорів і слідчих прокуратури передбачає щорічне подання ними декларації, де вказуються: твердження про вчинення чи не вчинення прокурором корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень; відомості про дотримання вимог законодавства, зокрема фінансового контролю, визначені Законом України «Про запобігання корупції»; відомості про наявність в декларанта інформації щодо складення щодо нього уповноваженим органом протоколів, інших документів, передбачених законодавством, в яких міститься інформація про можливе вчинення ним корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, про наявність судових рішень за результатами розгляду таких справ тощо. За наявності підстав, що можуть свідчити про недостовірність (неповноту) інформації в декларації проводиться службове розслідування [16].

Проведення службових розслідувань щодо працівників прокуратури, виявлення причин і умов, які сприяють вчиненню корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень такими працівниками, та вжиття заходів щодо їх усунення відповідно до п. 8 Антикорупційної програми Офісу Генерального прокурора України на 2023–2025 роки є одним із заходів, спрямованих на реалізацію антикорупційної політики в органах прокуратури [8]. Однією з підстав призначення службового розслідування Генеральним прокурором, керівниками обласних, спеціалізованих на правах обласних прокуратур або особами, які

виконують їх обов'язки, керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури є вчинення прокурором дій, що містять ознаки кримінальних правопорушень, зокрема корупційних, чи правопорушень, пов'язаних з корупцією. За результатами службового розслідування, яке оформлюється висновком, вказані суб'єкти за наявності підстав уживають адміністративних та організаційних заходів, зокрема ініціюють питання про звільнення прокурора з адміністративної посади чи притягнення його до дисциплінарної відповідальності [17].

Очевидно, що регламентування питань призначення, проведення службових розслідувань та прийняття законних рішень за їх результатами окремим підзаконним актом є важливим для забезпечення прозорості таких розслідувань, але, як зазначає, В. О. Галушко, у цій сфері залишається чимала кількість законодавчих проблем. Серед них доцільність створення технологічних умов для формування Дисциплінарних комісій через рандомне обрання їх членів, а також визначення механізмів притягнення до відповідальності членів таких комісії за невиконання та/або неналежне виконання своїх обов'язків тощо [18, с. 59].

Оскільки одним із принципів професійної діяльності прокурора є компетентність та професіоналізм, то важливим аспектом антикорупційної політики в органах прокуратури, що часто недооцінюється, є антикорупційна освіта та підвищення кваліфікації, а саме постійне навчання прокурорів щодо антикорупційного законодавства, проведення семінарів та тренінгів для підвищення обізнаності про ризики корупції в діяльності прокурорів тощо. Саме з метою підвищення кваліфікації та професійного рівня прокурорів у 2020 році було створено Тренінговий центр прокурорів України, а згодом розроблено курс «Дотримання вимог антикорупційного законодавства», який проводиться як у форматі підвищення кваліфікації прокурорів, так і первинної підготовки прокурорів – стажистів окружних прокуратур [8].

Висновки. Таким чином, антикорупційна політика в органах прокуратури як важливий елемент забезпечення верховенства права та ефективності діяльності органів прокуратури є сукупністю взаємопов'язаних складових спрямованих на запобігання, виявлення та протидію корупційним правопорушенням у діяльності прокурорів, забезпечення їх прозорості, доброчесності та відповідальності. Елементами антикорупційної політики в органах прокуратури є: 1) нормативно-правова складова, тобто наявність нормативних актів, якими закріплено засади реалізації антикорупційної політики, регламентовано порядок застосування окремих антикорупційних заходів; 2) інституційна складова, а саме розподіл обов'язків у сфері запобігання та протидії корупції всередині системи між посадовими особами, структурними підрозділами органів прокуратури; 3) превентивно-процедурна складова, що являє собою комплекс формалізованих заходів, механізмів та процедур, які забезпечують практичну реалізацію антикорупційної політики в органах прокуратури, в тому числі через використання сучасних цифрових технологій (перевірка факта подання декларації, таємна перевірка на доброчесність, службове розслідування, антикорупційна освіта та підвищення кваліфікації). Втім, незважаючи на успіхи в реалізації антикорупційної політики в органах прокуратури, відкритими є питання забезпечення прозорості окремих управлінських процесів, залучення громадськості та медіа до реалізації антикорупційної політики, поступова цифровізація і автоматизація процесів в органах прокуратури для мінімізації людського фактору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. National Corruption Perceptions and Experience Poll 2024. USAID : website. URL : <https://engage.org.ua/eng/national-corruption-perceptions-and-experience-poll-2024/>
2. Теремецький В. І., Дуліба Є. В., Астаф'єв Д. С. Класифікація форм корупції у сфері охорони здоров'я: аналіз та пропозиції щодо гармонізації. *Журнал східноєвропейського права*. 2024. № 128. С. 48–59. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14212842>. URL : https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2024/11/teremetskyi_duliba_astafiev_128.pdf
3. Теремецький В. І. Правопорядок як умова існування держави і суспільства. Правопорядок і правовий режим в Україні : монографія / кер. авт. колективу А. О. Селіванов. Київ: Логос, 2022. С. 44–57.
4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
5. Славицька А. Щодо сутності та змістовного наповнення терміну «антикорупційна політика». *Юридичний вісник*. 2022. № 5. С. 73–78.
6. Дем'янюк В. А. Сучасні методологічні підходи до визначення поняття та юридичного змісту антикорупційної політики. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 6. С. 88–91.
7. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів затверджений Всеукраїнською конференцією прокурорів від 27.04.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>
8. Про затвердження Антикорупційної програми Офісу Генерального прокурора України на 2023–2025 роки : наказ Генерального прокурора України від 27.07.2023 № 205. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0_205905-23#Text
9. Подоляка С. А. Особливості структури механізму адміністративно-правового регулювання протидії корупції в органах прокуратури в Україні. *Наукові праці МАУП. Серія Юридичні науки*. 2017. Вип. 53(2). С. 32–39.
10. Про засади державної антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки : Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>

11. Логоша В. В., Теремецький В. І. Реалізація органами прокуратури повноважень у сфері дисциплінарної відповідальності: адміністративно-правовий аспект. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 3 (54). С. 193–202.

12. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>

13. Синявська Ю. О., Коренева К. В. Громадський контроль у системі запобігання та протидії корупції в органах прокуратури України: значення і шляхи вдосконалення. *Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 3 груд. 2021 р.). 2021. С. 38–41.

14. Корупція в Україні 2023: погляд та оцінки експертів. НАЗК: офіційний вебсайт. Київ, 2024. URL : <https://nazk.gov.ua/pdfjs/?file=/wp-content/uploads/Pages/7f/2c/7f2cd35c7b9306cfa75dff9950b6e2dfebddc51224dabb89c42d314f704c233e2780115.pdf>

15. Рядінська В. О., Гаврилюк Л. В. Правові проблеми визначення критеріїв доброчесності публічних службовців. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2023. Т. 34 (73). № 4. С. 134–142. <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.4/20>

16. Про затвердження Порядку проведення таємної перевірки доброчесності прокурорів: наказ Генеральної прокуратури України від 29.12.2022 № 293. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0293905-22#Text>

17. Про затвердження Інструкції про порядок проведення службових розслідувань стосовно прокурорів: наказ Генерального прокурора України від 16.06.2021 № 202. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0202905-21#n10>

18. Галушко В. О. Напрями покращення спеціального трудового законодавства, яке регулює службові розслідування в органах прокуратури. *Актуальні проблеми протидії корупції в Україні*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (26–27 трав. 2022 р., м. Рівне). Рівне: Гельветика, 2022. С. 57–60.

REFERENCES:

1. National Corruption Perceptions and Experience Poll 2024. USAID: website. Retrieved from: <https://engage.org.ua/eng/national-corruption-perceptions-and-experience-poll-2024/> [in English].

2. Teremetskyi, V. I., Duliba, Ye. V., Astafiev, D. S. (2024). Klyasyfikatsiia form koruptsii u sferi okhorony zdorovia: analiz ta propozytsii shchodo harmonizatsii [Astafiev Classification of Corruption Forms in Healthcare: Analysis and Proposals for Harmonization]. *Zhurnal shhidnoievropeiskoho prava*. № 128. 48–59. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14212842>. Retrieved from : https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2024/11/teremetskyi_duliba_astafiev_128.pdf

3. Teremetskyi, V. I. (2022). Pravoporiadok yak umova isnuvannia derzhavy i suspilstva [Law and order as a condition for the existence of the state and society]. *Pravoporiadok i pravovyi rezhym v Ukraini: monohrafiia / ker. avt. kolektyvu A. O. Selivanov*. Kyiv: Lohos, 2022. 44–57 [in Ukrainian].

4. Pro zapobihannia koruptsii: (2014, October 14) [On prevention of corruption]: *Zakon Ukrainy* № 1700-VII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> [in Ukrainian].

5. Slavyska, A. (2022). Shchodo sutnosti ta zmistovnoho napovnennia terminu «antykoryuptsiina polityka» [Regarding the essence and content of the term "anti-corruption policy"]. *Yurydychnyi visnyk*. № 5. 73–78 [in Ukrainian].

6. Demianchuk V. A. (2016). Suchasni metodolohichni pidkhody do vyznachennia poniattia ta yurydychnoho zmistu antykoryuptsiinoi polityky. [Modern methodological approaches to defining the concept and legal content of anti-corruption policy]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*. № 6. 88–91 [in Ukrainian].

7. Kodeks profesiinoi etyky ta povedinky prokuroriv zatverdzhenyi Vseukrainskoiu konferentsiieiu prokuroriv (2017, April 27) [The Code of Professional Ethics and Conduct of Prosecutors]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text> [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennia Antykoryuptsiinoi prohramy Ofisu Heneralnoho prokurora Ukrainy na 2023–2025 roky (2023, July 27): nakaz Heneralnoho prokurora Ukrainy № 205. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0205905-23#Text> [in Ukrainian].

9. Podoliaka, S. A. (2017). Osoblyvosti struktury mekhanizmu administratyvno-pravovoho rehuliuвання protydii koruptsii v orhanakh prokuratury v Ukraini [Peculiarities of the structure of the mechanism of administrative and legal regulation of combating corruption in the prosecutor's office in Ukraine]. *Naukovi pratsi MAUP. Seriia Yurydychni nauky*. Vyp. 53(2). 32–39 [in Ukrainian].

10. Pro zasady derzhavnoi antykoryuptsiinoi stratehii na 2021–2025 roky (2022, June 20) [On the principles of the state anti-corruption strategy for 2021–2025]: *Zakon Ukrainy* № 2322-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text> [in Ukrainian].

11. Lohosha, V. V., Teremetskyi, V. I. (2011). Realizatsiia orhanamy prokuratury povnovazhen u sferi dystsyplinarnoi vidpovidalnosti: administratyvno-pravovyi aspekt [Implementation of powers in the field of disciplinary liability by prosecutors: administrative and legal aspect]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 3 (54). 193–202. [in Ukrainian].

12 Pro prokuraturu (2014, October 14). [On the Prosecutor's Office]: *Zakon Ukrayiny* № 1697-VII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> [in Ukrainian].

13. Syniavska, Yu. O., Koreneva, K. V. (2021). Hromadskiy kontrol u systemi zapobihannia ta protydiv koruptsii v orhanakh prokuratury Ukrainy: znachennia i shliakhy vdoskonalennia [Public control in the system of preventing and countering corruption in the prosecutor's office of Ukraine: significance and ways of improvement]. *Protydiia koruptsii: pravove rehuliuвання i praktychnyi dosvid* : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 3 hrud.). 38–41 [in Ukrainian].
14. Koruptsiia v Ukraini 2023: pohliad ta otsinky ekspertiv [Corruption in Ukraine 2023: view and assessments of experts]. NAZK : ofitsiinyi vebsait. Kyiv, 2024. Retrieved from: <https://nazk.gov.ua/pdfs/?file=/wp-content/uploads/Pages/7f/2c/7f2cd35c7b9306cfa75dff9950b6e2dfebddc51224dabb89c42d314f704c233e2780115.pdf>.
15. Riadinska, V. O., Havryliuk, L. V. (2023). Pravovi problemy vyznachennia kryteriiv dobrochesnosti publichnykh sluzhbovtiv [Legal problems of determining the criteria of integrity of public servants]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: yurydychni nauky*. Vol. 34 (73). 4. 134–142 [in Ukrainian].
16. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia taiemnoi perevirky dobrochesnosti prokuroriv (2022, December 29) [On the approval of the Procedure for conducting a secret check of the integrity of prosecutors]: nakaz Heneralnoi prokuratury Ukrainy № 293. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0293905-22#Text>
17. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok provedennia sluzhbovykh rozsliduvan stosovno prokuroriv (2021, June 16) [On the approval of the Instruction on the procedure for conducting official investigations regarding prosecutors] : nakaz Heneralnoho prokurora Ukrainy № 202. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0202905-21#n10>
18. Halushko, V. O. (2022). Napriamy pokrashchennia spetsialnogo trudovoho zakonodavstva, yake rehuliuie sluzhbovi rozsliduvannia v orhanakh prokuratury [Directions for improving special labor legislation that regulates official investigations in prosecutor's offices]. *Aktualni problemy protydiv koruptsii v Ukraini* : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (26–27 trav., m. Rivne). Rivne : Helvetyka, 2022. 57–60 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.11.2024

УДК 35.07:342.9:339.543

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-96-100

Бальжик Ірена Анатоліївна,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри права

Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»»

pravokafedrapf@gmail.com

ORCID ID: 0009-0002-1224-5622

Ніколенко Лілія Іванівна,

старший викладач кафедри права

Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»»

nl198137@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3390-9256

Мітропов Владислав Віталійович,

Магістрант ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»»

pravokafedrapf@gmail.com

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПРАВОВИХ ДОКТРИН

Публічне управління у сфері митної справи є ключовим елементом забезпечення економічної безпеки держави, реалізації її зовнішньоекономічної політики та інтеграції до світового економічного простору. В сучасних умовах глобалізації та цифровізації управлінські процеси в митній сфері потребують адаптації до новітніх правових доктрин, які підкреслюють важливість прозорості, підзвітності та інноваційності. Дослідження акцентує увагу на системних проблемах, що виникають у цій сфері, зокрема корупційних ризиках, фрагментарності законодавства, недостатній цифровізації та браку гармонізації з міжнародними стандартами. Проаналізовано концептуальні підходи до публічного управління, що базуються на принципах верховенства права, забезпечення прав учасників зовнішньоекономічної діяльності, а також відповідності до норм Світової митної організації (СМО) та Європейського Союзу. Основною метою статті є формування пропозицій щодо вдосконалення митного управління через інтеграцію кращих міжнародних

Випуск 17. 2024